Art 12

Fête de la Musique et de la Bande Dessinée

AH,BD!

INFO BULETIN inside

desen de Cristian Loghin

Umberto Eco
Limbajul
Benzii Desenate (2)

Benzi desenate de

BERBERIAN
CIUBOTARIU
DAN
IORDACHE
LOGHIN
MIRESCU
NEAGU
RADU

Ubi BD ibi patria

Magazin evazionist de subcultură pentru toate elitele

desen de Jean-Claude Denis, invitat de onoare la Sărbătoarea Muzicii şi Benzii Desenate de la Craiova, 18-21 iunie 2000 (v. pag. 5)

Umberto ECO: *Limbajul Benzii Desenate*, Benzi desenate de Nicolae Florin RADU, Cristian LOGHIN, Alex. CIUBOTARIU, Alexandra Sorina DAN, Marian MIRESCU, *Il Paese dei Fumetti* de Dodo NIŢĂ, START GAME cu Tudor POPA, GAME OVER de Alexandru NEAGU

*Pierre Pascal, marele prieten BDRomân

- **magazin evazionist BD & Co**
- **GENERAŢII I**
- **nr. 7, iunie 2000, Craiova**
- **16 pagini A 4**
- **coperta I: Cristian Loghin**
- **coperta IV: Alexandru Sorin VIdoe**
- **InfoBULEtin: Dodo Niţă**
- **concept & DTP: M.M.**
- imprimat la Tipografia Gutenberg Craiova
- nr.1 special „BDC" - Premiul pentru debut editorial al Asociaţiei ART 12 (Paris)
- nr.2 special „Fantastic" - Premiul ARSFan pentru cea mai bună revistă
- nr.3 special „scoutisme"
- nr.4 special Valentin Iordache
- nr.5 „Cherchez la femme"
- nr.6 „GENERATII I"
- „AH, BD!" © Marian Mirescu
- adresa: *O.P.4, C.P 408, 1100 Craiova*
- e-mail: **ah_bd@hotmail.c**
- **ISSN 1454 - 6094**

ediţie realizată cu sprijinul NetRom

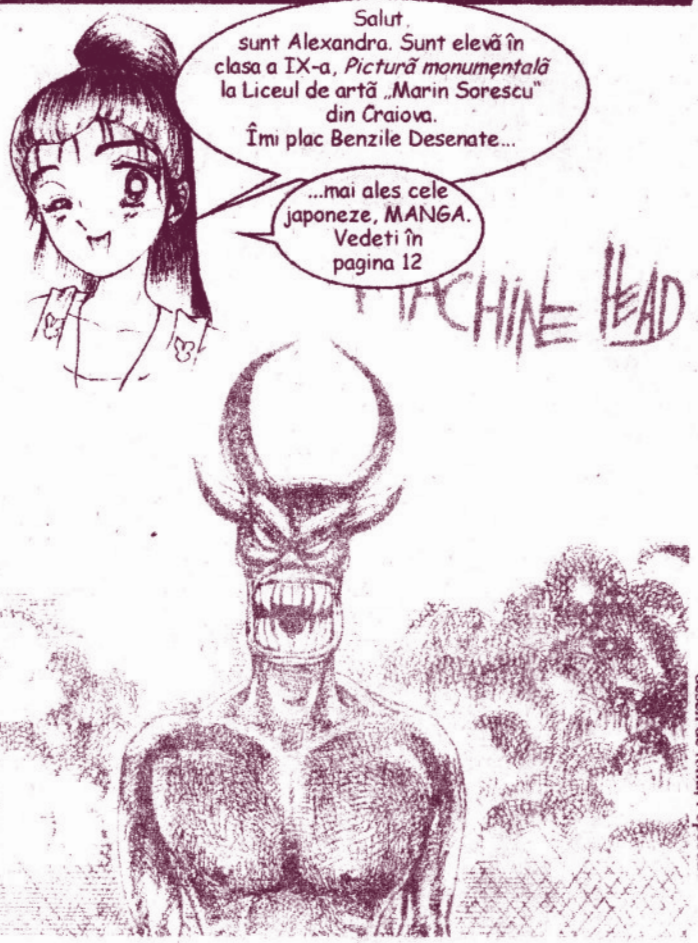
Salut,
sunt Alexandra. Sunt elevă în clasa a IX-a, *Pictură monumentală* la Liceul de artă „Marin Sorescu" din Craiova.
Îmi plac Benzile Desenate...
...mai ales cele japoneze, MANGA. Vedeti în pagina 12
MACHINE HEAD

desen de Ionuţ Popescu

*Servind unor scopuri atât de diverse precum comunicarea, propaganda politică, povestirea de călătorie, confesiunea autobiografică, publicitatea comercială sau reportajul, banda desenată a ştiut să arate că era un mod de expresie de sine stătător. Compozită, cert, fiindcă asociază resursele verbalului descântecelor imaginii, dar faptul de a nu utiliza „materia expresiei" (pentru a relua termenii lingvistului Hjelmslev) care îi este proprie nu o împiedică să propună o sinteză hotărât inedită, un limbaj pe deplin original. „A noua artă", aşa cum ne place s-o numim, foloseşte coduri particulare: printre ele, cu deosebire, **decupajul**, elipsa şi **punerea în pagină**, altfel spus etalarea panoptică de imagini şi a juxtapunerii lor concertate. O poveste lungă de un secol şi jumătate a ştiut să le ducă la un înalt grad de sofisticare.* **Thierry Groensteen** *(I.A BD en France !)*

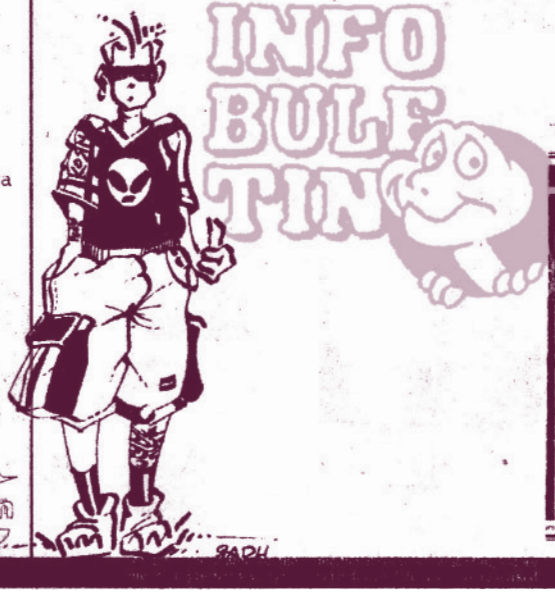

recital al actriţei Maia Morgenstern.

Cunoscutul scriitor italian Umberto Eco a primit zilele trecute una dintre cele mai renumite distincţii spaniole oferite oamenilor de cultură. Autorul romanului „Numele trandafirului", publicat în 1980, a fost apreciat de juriul spaniol pentru atenţia pe care o acordă istoriei şi noilor forme de expresie.

LIMBAJUL BENZII DESENATE

1. Parcurgând această pagină*, am determinat elementele unei **iconografii** care, chiar atunci când trimite la stereotipuri deja realizate în alte medii (în cinema de exemplu), o face cu uneltele grafice proprii „genului". În pagina examinată, nu am făcut decât să punctăm acest lucru, dar, prin explorarea unei vaste producţii în acest câmp, am putea determina zeci de elemente figurative de acum canonice, cu un statut iconologic precis. Am putea cita, spre exemplu, diverse procedee de **vizualizare a metaforei sau analogiei**, care apar în banda desenată umoristică: vezi stele, cu inima veselă, se învârte capul, a sforăi ca un fierăstrău sunt tot atâtea expresii care, în banda desenată, sunt realizate prin recurgerea constantă la o simbolică figurativă elementară, imediat înţeleasă de cititor. Aceleiaşi categorii aparţin stropii de salivă care exprimă concupiscenţa, becul aprins care semnifică „idee subită" etc. Dar în realitate, aceste elemente iconografice se înscriu într-o mai largă tramă de convenţii, susceptibilă de a se constitui într-un veritabil repertoriu simbolic, atât de bine încât putem vorbi de o semantică a benzii desenate.

2. Elementul fundamental al acestei **semantici** este semnul convenţional al „bulei" (numită pe drept cuvânt „il fumetto" (it. fumul, aburul din gură), „ectoplasmă", „balon". Aceasta, dacă este desenată conform unor convenţii şi îşi găseşte terminaţia ca o virgulă care indică faţa locutorului, semnifică „discurs exprimat"; dacă ea este legată de locutor printr-o serie de mici bule, semnifică „discurs gândit"; dacă are contururi decupate în unghiuri ascuţite, ca dinţii de fierăstrău, asemenea unui arici, ea poate reprezenta când frică, când furie, explozie de furie, urletul, mârâitul, conform unei standardizări precise a stărilor afective (1).

Un alt element constă în semnul grafic utilizat ca funcţie sonoră, comportând o liberă lărgire a resurselor onomatopeice ale unei limbi. Avem astfel un tablou, destul de riguros, de zgomote, de la un „zip" de proiectil, la „crak" cum face o carabină, la „smack"-ul unei lovituri de pumn, la „slam"-ul unei uşi trântite, la „swiss"-ul unui pumn ratat, la diferite zgomote de căderi, „blomp", „ploff"; „sigh" sau „sob" pentru suspine, „gulp" pentru surprindere, „mumble" pentru activitate cerebrală, „rattle" pentru obscura coroziune efectuată fie de rozătoare, fie de insecte şi aşa mai departe. În multe cazuri, este vorba de veritabile şi reale onomatopee, deja prevăzute cu semnificaţie în engleză, care, transferate în alte ţări, nu păstrează decât o funcţie evocativă - devin, din „semne" lingvistice ce erau, simple echivalente vizuale ale zgomotului, şi nu-şi regăsesc funcţia de „semne" decât în câmpul convenţiilor semantice ale benzii desenate.

3. Elementele semantice se elaborează într-o **gramatică a casetelor**, din care vedem câteva exemple în *Steve Canyon*. Factorii semantici se articulează în interiorul casetelor într-o serie de relaţii între cuvinte şi imagini. De la nivelul unei complementarităţi prin lipsă (cuvântul exprimă o atitudine pe care desenul este inapt să o redea în toate implicaţiile ei), sau a excedentului pleonastic al vorbirii, care intervine pentru a clarifica continuu ceea ce în fapt este deja explicit, ca pentru a controla mai bine un public subdezvoltat (se găsesc exemple tipice în *Superman*). Uneori se instaurează un soi de independenţă ironică între cuvânt şi imagine; este cazul unor BD în care, în timp ce în primul plan se derulează un eveniment, apar în planul secund elemente suprarreale, chiar burleşti. În alte cazuri, independenţa nu este datorată ironiei, ci unei efuziuni irezistibile a vizualului, ca în anumite casete foarte îngrijite unde înclinaţia pentru special, pentru detaliul de ambianţă, depăşesc imediatele necesităţi comunicative ale mesajului, dar astfel îmbogăţesc scena cu anecdote destinate a fi apreciate pentru ele însele, aidoma unor detalii veriste ale unei minuţioase naturi moarte. Mai este în fine şi cazul în care fuziunea între abundenţa particularităţilor vizuale şi esenţialitatea „vorbirii" concură la o reprezentare a unei eficacităţi cinematografice, cum este cazul în planşa analizată.

4. Raportul între casetele succesive demonstrează existenţa unei sintaxe specifice, mai mult chiar, a unei serii de *legi ale montajului*. Dacă spunem „legi ale montajului", reminiscenţa cinematografică nu trebuie să ne facă să uităm că BD „montează" de o manieră originală, pentru simplul motiv că montajul în banda desenată nu tinde să rezolve serii de încadrări imobile într-un flux continuu, ceea ce este propriu filmului, ci realizează un soi de continuitate ideală printr-o discontinuitate factuală. Banda desenată sparge *continuum*-ul în câteva elemente esenţiale. Pe care apoi cititorul le sudează în imaginaţie şi le vede ca un continuum, constituie un dat ce pare evident, şi noi înşine, atunci când analizăm această pagină, suntem îndemnaţi să rezolvăm o serie de mişcări statice într-un lanţ dinamic (2).

(urmarea în pagina a patra)

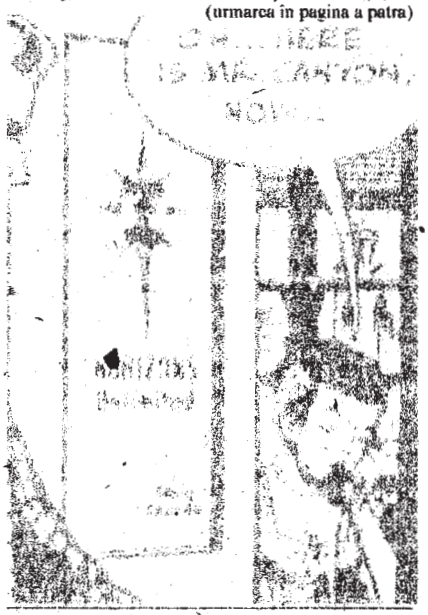

(2)Asupra eficacităţii comunicaţionale a acestui continuum virtual, EVELYNE SULLEROT s-a oprit analizând structura foto-romanului. Într-o anchetă asupra capacităţii de memorizare a unui foto-roman, a fost relevat faptul că cititoarele supuse testului îşi aminteau diverse scene care de fapt nu existau în pagină, dar erau subînţelese prin juxtapunerea a două fotografii. Sullerot raportează o secvenţă compusă din două casete (un pluton de execuţie care trage, condamnatul căzut la pământ), despre care subiectele au vorbit îndelung despre o a treia imagine (condamnatul prăbuşindu-se). Sullerot sugerează o analogie între această dezvoltare eliptică şi aceea a comunicării telegrafice; analogie care poate fi definită în termeni riguros informaţionali ca eliminare programatică a redundanţelor. În acest sens, tehnica BD ar trebui să permită un mesaj de înaltă capacitate informativă. Totuşi, această tehnică face trimitere la un cod atât de precis, redundanţele fiind eliminate în puncte unde previzibilitatea mesajului este atât de scontată încât furnizează în definitiv un semnificat destul de aşteptat, şi astfel o informaţie redusă. În alţi termeni, mesajul apare cu redundanţă redusă în ceea ce priveşte structura sa internă (şi deci ar fi dotat cu un anumit potenţial informativ din punct de vedere al unei analize matematice a informaţiei), dar apare banal din punct de vedere comunicaţional (raport între structura mesajului şi cunoştinţele deja în posesia receptorului): aceasta este de fapt ca o telegramă care ar comunica (eliminând orice redundanţă) că ziua de Crăciun va cădea pe 25 decembrie. Faptul că între plutonul de execuţie care trage şi omul căzut vine subînţeleasă imaginea omului care cădea îl obligă în fapt pe receptor să extragă o anumită informaţie din secvenţă, dar informaţia era, dintre toate, cea mai previzibilă, iar diminuarea redundanţei nu a excitat la receptor nici cea mai mică tendinţă spre descoperire. Eliminarea din propoziţia interogativă „Vrei tu mărul?" a pronumelui „tu", reprezenta altădată o reducţie a redundanţei. Dar uzajul a făcut în aşa fel încât de acum înainte această eliminare, în italiană, să fie contemplată prin codul lingvistic.

E. Sullerot analizează şi o serie de puncte de referinţă la limbajul cinematografic, datorită cărora foto-romanul într-un singur cadru reuşeşte să sugereze o întreagă serie de stări sufleteşti, un **mood**, un ansamblu de concluzii implicite - tocmai din faptul că, conform unui cod cinematografic, astfel de cadre au de acum o valoare cvasifixată, şi funcţionează ca mesaj univoc. Cf. *Il fotoromanzo, mercato comune latino dell'immagine*, în „Almanacco Bompiani 1963 - Civiltà dell'immagine" şi *La presse féminine*, Paris, Colin, 1963, unde sunt date diverse exemple de cadre în care tăietura, sau compoziţia iconografică, asumă valoarea mesajului precis.

(1) Termenul „semantică BD" este pur metaforic, dat fiind că BD utilizează limbajul comun şi că datele diferitelor semne sunt analizate în termenii limbajului comun. Oricum, BD foloseşte ca **semnificanţi** nu numai termeni lingvistici ci şi, cum am văzut, elemente iconografice încărcate de semnificaţie univocă. În al doilea rând, din momentul în care apar închise în **balon**, termenii limbajului comun asumă semnificaţii care, deseori, sunt valabile numai în sfera codului BD. În acest sens, deci, **balonul**, mai mult decât element convenţional aparţinând unui repretoriu de semne, ar fi un element de metalimbaj, şi, mai mult, un fel de semnal preliminar care impune, prin descifrarea semnelor conţinute în interior, referinţa la un cod determinat.

LIMBAJUL BENZII DESENATE este partea a II-a a studiului consacrat Benzii Desenate - partea I a apărut în numărul 6

*Prima din seria „Steve Canyon" de Milton Caniff; studiul a apărut în volumul „Apocalittici e integrati" de Umberto Eco (Editura Tascabili Bompiani,1985); traducere: M.M.

5. În pagina examinată diversele elemente formale ale povestirii (cadru, motaj, etc) funcţionează ca şi condiţii ale acţiunii, dar apar ca explicite în conştiinţa cititorului; în alte benzi desenate structura formală devine ea însăşi obiect de ironie sau de variaţiuni umoristice. Astfel se ajunge în unele cazuri la *ieşiri din casete*, în altele la o adevărată *acţiune asupra casetei*; sau chiar se stabileşte un raport direct între personaj şi autor, care este pus în cauză („Gould, mergi prea departe", zice în 1936, unul din personajele din *Dick Tracy*, întorcându-se spre desenator care l-a plasat într-o situaţie dificilă) - manifestând uneori intervenţia desenatorului sub forma unui creion sau unei pensule care intră în cadru pentru a-i modifica *din afară* ordinea (v. pag.14!)

6. Diversele elemente examinate determină *natura intrigii*. În cazul lui Steve Canyon am observat înşiruirea de intrigă de tip cinematografic, dar în alte cazuri structura *plotului* asumă alte forme, bazându-se atât pe dezvoltarea, cât pe iteraţia continuă de elemente recurente (3).

7. Déja. examenul lui Steve şi personajelor care se mişcă în jurul lui ne-a permis să dăm seama de existenţa unei *tipologii caracteriologice* bine definită şi fondată pe stereotiouri precise. În cazul lui *Steve Canyon* se poate cu uşurinţă vorbi despre stereotipuri, mai degrabă decât de „tipuri" (4),iar în majoritatea cazurilor, o asemenea condiţie pare esenţială în construcţia unei povestiri în bandă desenată..

8. În-sfârşit, pagina examinată ne-a arătat clar cum numai în cadrul a unsprezece casete se poate desfăşura o *declaraţie ideologică* cu privire la universul valorilor. În *Steve Canyon*, am putea repera cu uşurinţă ca valori propuse: Frumuseţea, gustul Riscului, indiferenţa faţă de Câştig (temperată de respectul pentru Ban, înţeles ca scop de atins chiar şi fără compromis), Generozitatea, Tandreţea, Virilitatea, Sense of Humour. Acestea cel puţin sunt valorile propuse de personajul Steve; dar în ansamblu, pagina ne-a amintit că valori sunt Bunele Relaţii cu Legea, Cordialitatea cu cei Umili, „Simbolurile Prestigiului, Misterul, Fascinaţia Tulburătoare, Sfruntarea şi aşa mai departe. În sintetiză pagina din *Steve Canyon* lasă se se întrevadă o substanţială adeziune la valorile lui American Way of Life temperată de Legenda Hollywoodiană –astfel încât personajul şi povestea lui se caracterizează ca model de viaţă pentru un cititor mediu.

Iată aşadar cum o analiză a elementelor de limbaj (inclunzând convenţiile iconografice şi stereotipurile folosite în funcţie de semn convenţional) ne-a permis să stabilim o listă a posibilităţilor comunicative ale benzii desenate, iarăşi în afara oricărei aprecieri evaluative. Concluzia care reiese din astfel de analize, cel puţin în primă instanţă, nu poat fi decât următoarea: „lectura" paginii din *Steve Canyon* ne-a pus în faţa existenţei unui „gen literar" autonom, dotat cu elemente proprii structurale, cu o tehnică comunicativă originală, fondată pe existenţa unui cod împărtăşit de cititori şi la care se referă autorul pentru a articula, conform unor legi formative inedite, un mesaj care se adresează, laolaltă, inteligenţei, imaginaţiei, gustului propriilor cititori.

(Va urma: *Chestiuni derivate*)

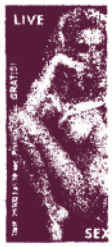

MANGA îşi face loc în presa românească. Aşa a început: *România Liberă* în 7 mai, apoi şi *Libertatea*, pe 9... Nu, VAILLANT din acest fragment de ziar nu e jurnalul lui Pif!

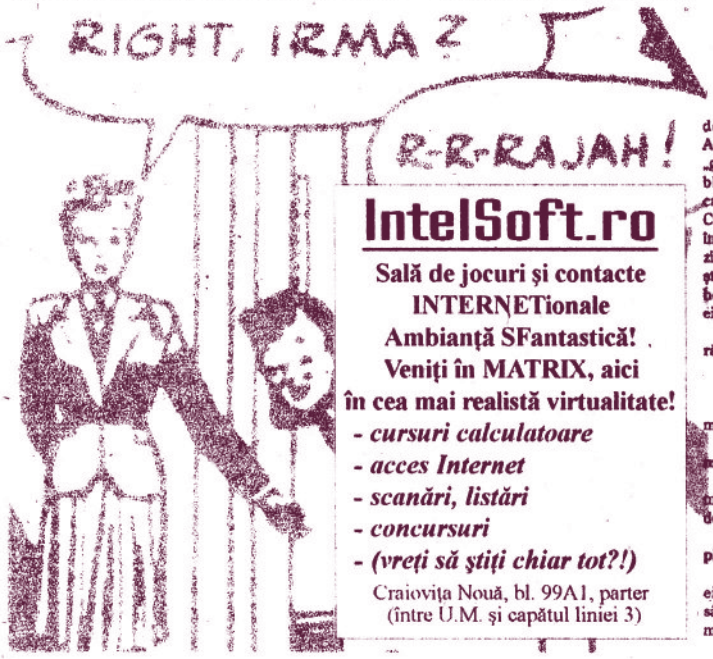

IntelSoft.ro

Sală de jocuri şi contacte INTERNETionale
Ambianţă SFantastică!
Veniţi în MATRIX, aici în cea mai realistă virtualitate!

- *cursuri calculatoare*
- *acces Internet*
- *scanări, listări*
- *concursuri*
- *(vreţi să ştiţi chiar tot?!)*

Craiovita Nouă, bl. 99A1, parter (între U.M. şi capătul liniei 3)

Micuţii Picasso

Prin Piaţa Romană, pe o tarabă liberă, doi puşti, Bogdan, de 12 ani, şi Alexandru, de 5 ani, deschiseseră „ghişeu de artă". Pe nişte foi mici, de bloc-notes popular, desenaseră cu carioca subiecte pascale: iepuraşi şi ouă. Cum ar veni, ei făceau artă tematică, se înscriau voluntar în comanda socială a zilei. Iepuraşii arătau ca nişte bâzdâgânii ştiinţifico-fantastice, trecute prin sosurile horror ale benzilor desenate. Discuţia cu ei a fost savuroasă.

- **Ce-i cu iepuraşii ăştia răi?**
- Sunt iepuraşi sadici.
- **De ce sadici, mă mir?**
- Aşa sunt ei. Mănâncă morcov, dar şi carne de om.
- **Măi, copii, ăştia nu mai sunt iepuri...**
- Sunt, dar de specia mutanţilor. De-aia sunt buni de rele.
- **Oamenilor n-o să le placă.**
- Le place, nene. Râd de ei, se bucură de puţin sânge. Se gândesc la ce ar mai fi sub blana lor.
- **Mutanţi, pricep...**
- Nene e strada plină de mutanţi. Ce, credeţi că ăştia sunt câini? Habar nu aveţi cine îi trimite şi cine îi hrăneşte!
- **Cu cât vindeţi un iepuraş sadic?**
- Cinci mii de lei.
- **Nu e cam mult?**
- Nu. N-aţi văzut cât a sărit dolarul?

Cumpăr un desen şi plec. Isteţi copii. Par să ştie mai multe despre viaţă, decât despre artă, în care nu vor avea probabil destin, deşi le-o doresc. Avem, văd, micuţi Picasso, câtă frunză, câtă iarbă. N-au îndrumători, n-au, în limbajul zilei, manageri. Ei merg pe muchie de cuţit, între artă şi viaţă, balansând nehotărât, vesel-trist, când într-o parte, când în alta. (C.R.C.)

(3) Despre mecanica iteraţiei pe larg în *Il Superman* şi *Il mondo di Charlie Brown*. Despre banda desenată ca *lumpen-cultură*, continuum adiţional fără o adevărată derulare evenemenţială. v. ROBERT WARSHOW, *Woofed with Dreams*, in *The Funnies – An American Idion*, The Free Press of Glencoe, 1963.

(4) Despre diferenţa dintre „stereotipuri" (loc comun, topos) şi „tip", cf. Eseul *L'uso pratico del personaggio*.

Fête de la Musique et de la Bande Dessinée

18, 19, 20 şi 21 iunie sunt zile festive la Alliance française de Craiova. BD şi muzică? La un asemenea cocktail (Molotov...) au ţinut să participe doi melomani BD din Franţa. Am pus mâna pe dosarele lor şi am aflat:*

Charles Berbérian

Născut la Bagdad (Irak) în 1959

După mai mulţi ani petrecuţi în Liban, Charles Berbérian frecventează şcoala de Beaux Arts din Paris. Publică primele planşe prin diverse fanzine. În 1983 îl întâlneşte pe Phillipe Dupuy şi de atunci semnează textul şi desenul lucrărilor lor. În 1984 ei intră la revista **Fluide Glacial**. După o serie efemeră intitulată *Red, Basile et Gégé*, elaborează *Le journal d'Henriette*, o succesiune de cronici care pun în scenă o adolescenţă complexată, serie longevivă preluată în revista lunară **Je Bouquine**.

În 1985, cei doi publică *Le Petit peintre* la editura ***Magic-Strip***. Cinci ani mai târziu, pornesc seria peripeţiilor lui *Mr. Jean* la editura ***Humanoïdes associés***. În 1994, când apare cel de-al treilea volum al acestei serii, *Les Femmes et les enfants d'abord*, publică şi *Le Journal d'un album* la ***Association***, o culegere care descrie în detaliu elaborarea unei benzi desenate. Berbérian a participat la multe campanii publicitare şi la ilustrarea unor lucrări diverse.

Charles joue de la guitare et s'enregistre sur un antique multipiste que lui a vendu Jean-Claude Denis.
cranberry sauce
cranberry sauce
à table!
Berbérian într-un desen de Frank le Gall

Jean-Claude Denis

Născut la Paris, în 1951

După câţiva ani de studii la École supérieure des arts décoratifs din Paris, Jean-Claude Denis participă la formarea grupului *Imagination*, în compania lui Caroline Diliard şi Martin Veyron.

În 1977 se orientează spre banda desenată cu *André le corbeau*, o serie animalieră publicată în revista lunară **Pilote**. Un an mai târziu, ilustrază *Oncle Ernest et les Ravis*, o lucrare pentru copii, realizată în colaborare cu Martin Veyron şi editată de ***Casterman***.

În 1979, concepe *Cours tout nu* la ***Futuropolis***. În acelaşi an intră la **A suivre** cu *Luc Leroi*. În timp ce publică această serie, Jean-Claude Denis animează seria *Les aventures de Rup Bonchemin* la editura ***Casterman*** şi desenează *Les 7 Pechés capitaux* în **Métal Hurlant**.

Din 1988 până în 1989, colaborează la revista *Corto* cu diversepovestiri reluate în culegere sub genericul *Bobon Piment*, la editura ***Albin Michel***.

Din 1990, figurează în sumarul lui ***L'Echo des Savanes*** cu *L'Ombre aux tableaux*, *Le Pélican*, apoi *Drôles d'oisifs*.

În 1993, întreprinde *L'Île aux Mainates*, un basm apărut la ***Albin Michel***. Un an mai târziu, profită de o călătorie în Orientul Apropiat pentru a realiza acuarelele *Les Rameaux de Jéricho* (text de Souss).

Pasionat de muzică, el participă şi la grupurile Dennis Twist şi Les Hommes du Président.

(*prezentările sunt făcute după *La Bande dessinée en France* de Patrick Gaumer şi CNBDI)

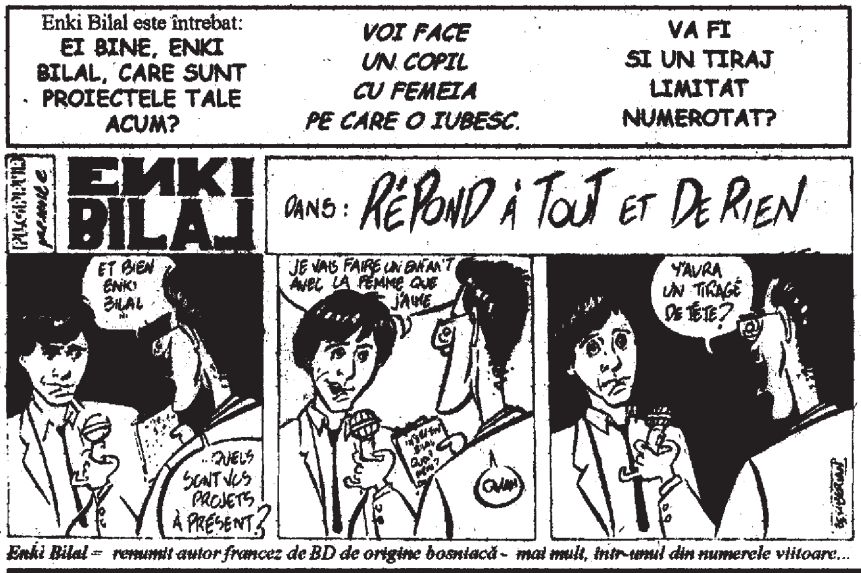
Enki Bilal este întrebat:
EI BINE, ENKI BILAL, CARE SUNT PROIECTELE TALE ACUM?
VOI FACE UN COPIL CU FEMEIA PE CARE O IUBESC.
VA FI SI UN TIRAJ LIMITAT NUMEROTAT?
ENKI BILAL
DANS: RÉPOND À TOUT ET DE RIEN
ET BIEN ENKI BILAL
QUELS SONT VOS PROJETS À PRÉSENT?
JE VAIS FAIRE UN BÉBÉ AVEC LA FEMME QUE J'AIME
QUAND?
OUAH
Y'AURA UN TIRAGE DE TÊTE?
(Dessin de Charles Berbérian)

Enki Bilal = renumit autor francez de BD de origine bosniacă - mai mult, într-unul din numerele viitoare...

CEL MAI MARE IMPORTATOR DE CALCULATOARE SI MONITOARE DIN OLTENIA
NetRom
Calea Bucureşti Bl.N 8 parter, 1100 Craiova
Tel/fax:
051/437738, 051/437866 - marketing
094608651 - manager Han in't Veld
E-mail: intveld@topedge.com
intveld@starnets.ro

Strip de Berbérian apărut în P.L.G.P.P.U.R. (plein la gueule pour pas un rond!) nr. 17, 1984

Il Paese dei Fumetti

În 1796 Napoleon trecea victorios Alpii, prin pasul Saint Bernard, invadând Italia. Două sute şi ceva de ani mai târziu, acum trei săptămâni, venind de la Waterloo, treceam şi eu tot pe acolo, la fel de victorios, invadând Rocca Negro. Pardon, asta-i din altă bandă desenată, şi de fapt nu invadam de fel ci soseam paşnic într-o ţară-carte poştală, VAL D'AOSTE.

Regiune autonomă a Italiei, în care se vorbesc două limbi la paritate, italiana şi franceza, Val d'Aoste este, aşa cum o arată şi numele, o vale la poalele Mont Blanc-ului, locuită de câteva sute de mii de „valdotani". Reşedinţa regiunii este Aosta dar, în week-end-ul 2-4 iunie curent capitala sa a fost La Salle, capitala „ţării benzii desenate" - „il paese dei fumetti". Aici şi-au dat întâlnire creatori şi animatori ai benzii desenate din Belgia (Hermann, Cossu, Leloup de la CEBD), Franţa (Boucq, Jans de la „5 jours BD a Grenoble", Buisson de la Festivalul Chambéry), Italia (Giardino, Cavazzano, Toppi, Vigna, Bonelli etc.) şi România (subsemnatul), într-un context turistico-bedeistic de excepţie.

Astfel, la Maison Gerbollier (primăria din La Salle) am putut admira expoziţia personalo-paralelă „Toppi e Cavazzano" dar şi „Struwwelpeter – naşterea unei planşe BD". La Comunitatea Montană, alte două expoziţii: la parter, dubla combinată „Camboni/Vigna" şi „Barbucci/Canepa", iar la subsol, patru maeştri ai BD-ului contemporan: „Boucq – Corteggiani – Cossu – Hermann".

La Casermette di Derby, sediul unui club local de rafting (caiac-canoe, pe româneşte) pasionaţii BD valdotani şi nu numai ei au avut „l'ambarras du choix" printre sutele de albume în limba franceză din librăria organizată ad-hoc de Alliance Française pentru Val d'Aoste. Alături de aceasta, editura TORINO COMICS reprezentată de simpaticii Gloria şi Mario şi editura MOSQUITO din Grenoble, cu celebrele sale monografii Hermann, Boucq, Juillard etc. dar şi colecţia de albume Toppi (Sergio Toppi, un extraordinar autor italian, care cunoaşte România doar doar din cărţi şi mi-a spus „răbdare şi tutun" în româneşte).

Un tren de „fumetti" făcea legătura între La Salle şi Aoste unde biblioteca regională, o clădire futuristă sub formă de cascadă, construită peste un zid roman datând din primele secole de după Cristos, adăpostea expoziţia „Ils revent le monde" consacrată celor mai importanţi creatori BD franco-belgieni ce şi-au imaginat, fiecare în felul său, viitorul. Expoziţia a fost concepută de AFAA şi organizată tot de Alliance Française, condusă cu mână forte de Paul Laffont, o mai veche cunoştinţă a noastră din România (unde a exercitat vreme de 6 ani funcţia de delegat general al Alliance Française şi organizator al Salonului Român al Benzii Desenate). Un concurs de benzi desenate realizate de adolescenţi, organizat tot de A.F., a pus în evidenţă viitoare talente locale.

Revenind de la La Salle şi urcând cu telefericul („funivie") la Punta Helbronner (3462 metri altitudine) am putut vizita expoziţia „Pipo e i cavaleri Alati", cea mai „înaltă" expoziţie de BD organizată vreodată în lume şi singura aflată exact pe graniţa dintre două ţări (Italia şi Franţa). După vernisaj am ieşit pe terasă şi am admirat incredibila •••

(continuare în pagina a douăsprezecea)

INFO BULETIN

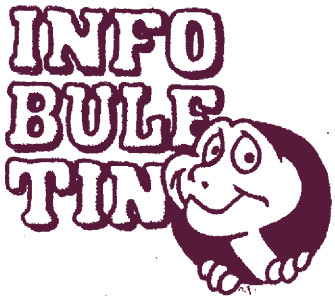

din Bucureşti, va fi vernisată expoziţia filatelică **Slavă eroilor neamului** organizată de Clubul filatelic al militarilor din garnizoana Bucureşti. Este ceea de a 8-a ediţie a acestei manifestări, marcate şi prin editarea unor plicuri şi stampile ocazionale. Redăm mărcile-fixe a două dintre acestea, menţionând că în paralel cu manifestarea din Capitală, expoziţii filatelice cu aceeaşi tematică sunt organizate şi la Cluj Turda, Dej, Piteşti şi Câmpulung Muscel.

Caricatura în filatelie

Cu răbdare şi recunoscută meticulozitate, ing. **Mircea-Nicolae Pătrăşcoiu** a mai pus la îndemâna colecţionarilor de mărci o carte CARICATURA IN FILATELIE. Lucrarea adună pe 88 de pagini, aproape o sută de caricaturi pe teme filatelice, apărute în decurs de trei decenii în revista FILATELIA şi ALMANAHUL FILATELIC şi în 19 reviste filatelice din străinătate. Este încă o dovadă că filatelia prilejuieşte, înainte de toate, spiritualitate şi voie bună.

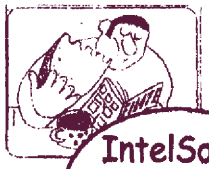

Un timbru cu haz

Poşta franceză a hotărât în acest an să sărbătorească „Ziua timbrului" printr-o marcă reprezentând un foarte popular erou de benzi desenate - **Tintin** - creat de graficianul belgian Hergé. Acelaşi năzdrăvan Tintin, în 1976 a fost înălţată o statuie în Parcul Central din Bruxelles. Noul timbru are valoarea nominală de 3 franci francezi.

IntelSoft* e COOL! Mă joc si aflu si niste trucuri k.lumea
GAMER
Iar eu de la NETROM mi-am tras niste scule marfă la un pret beton!

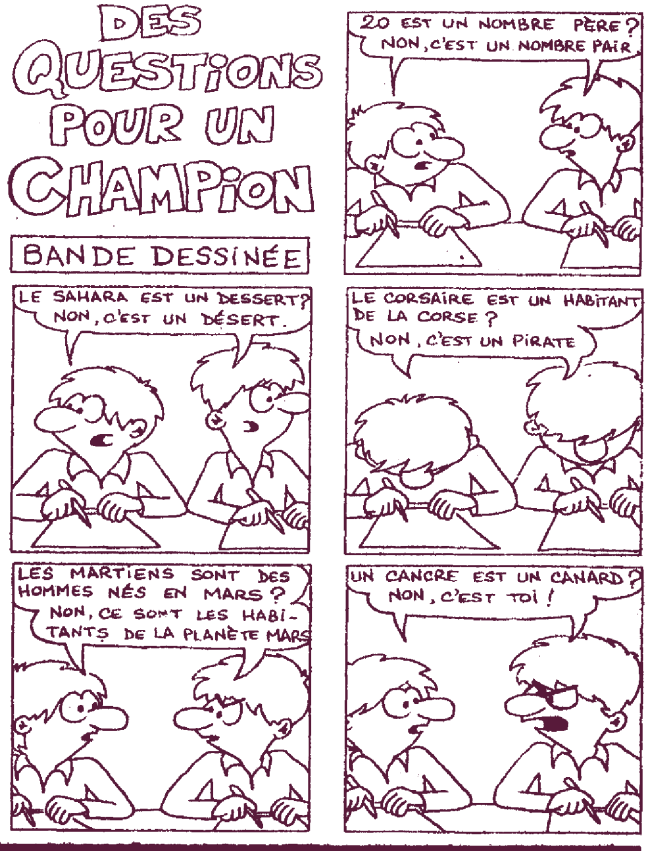
DES QUESTIONS POUR UN CHAMPION
BANDE DESSINÉE
20 EST UN NOMBRE PÈRE? NON, C'EST UN NOMBRE PAIR.
LE SAHARA EST UN DESSERT? NON, C'EST UN DÉSERT.
LE CORSAIRE EST UN HABITANT DE LA CORSE? NON, C'EST UN PIRATE
LES MARTIENS SONT DES HOMMES NÉS EN MARS? NON, CE SONT LES HABITANTS DE LA PLANÈTE MARS
UN CANCRE EST UN CANARD? NON, C'EST TOI!

Dupa o gamereală tare, o lecţie de franceză în benzi desenate cu profesorul Valentin Iordache e la fix!

*/0511184521

D.C. ?

DESEN: *N.F.RADU* **VERSURI: *VAMA VECHE ©***

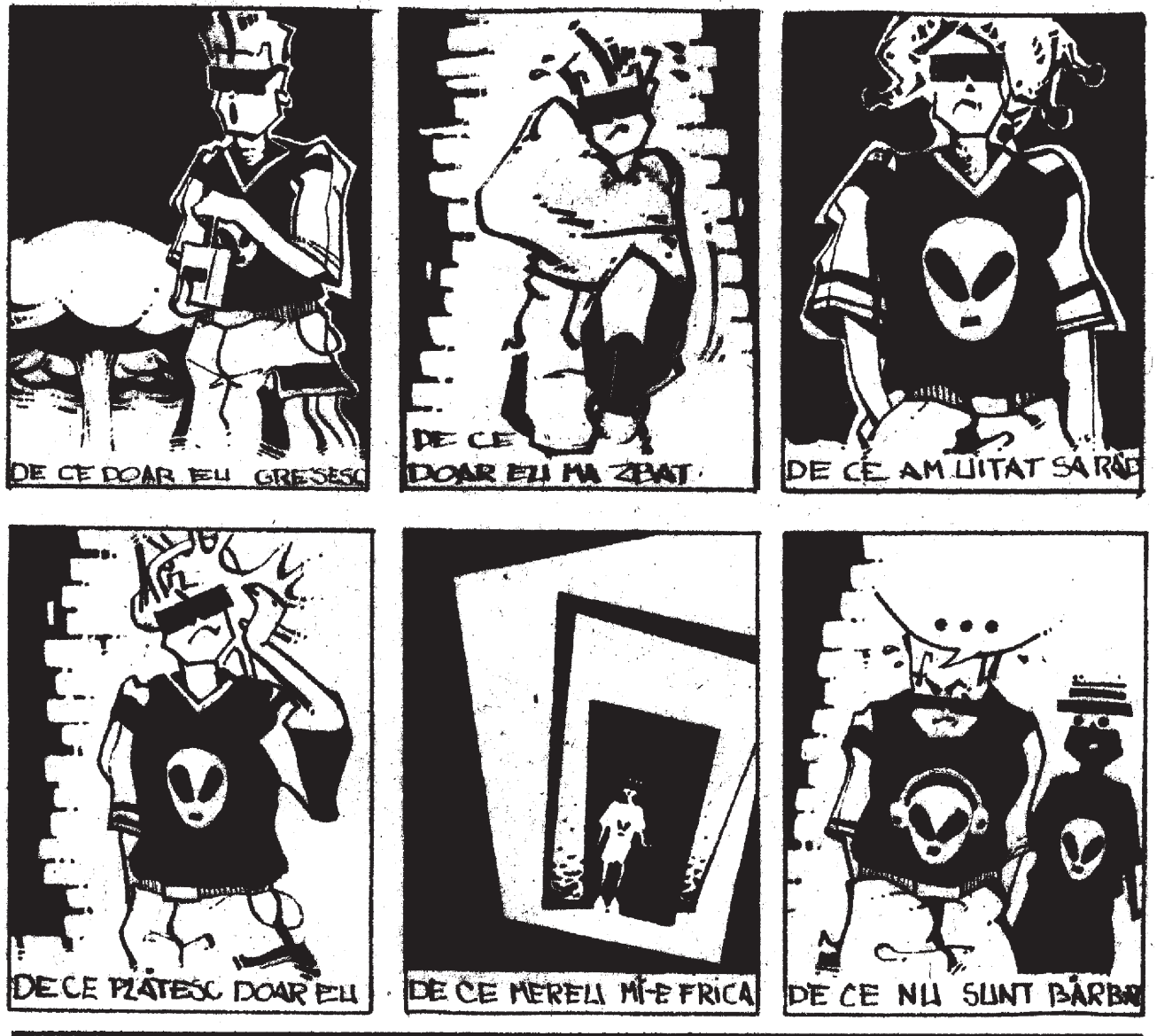

N.F.RADU este student în anul I la secția Design a Universității „Virgil Madjearu" din Craiova. A debutat în revista *MiniAZI*

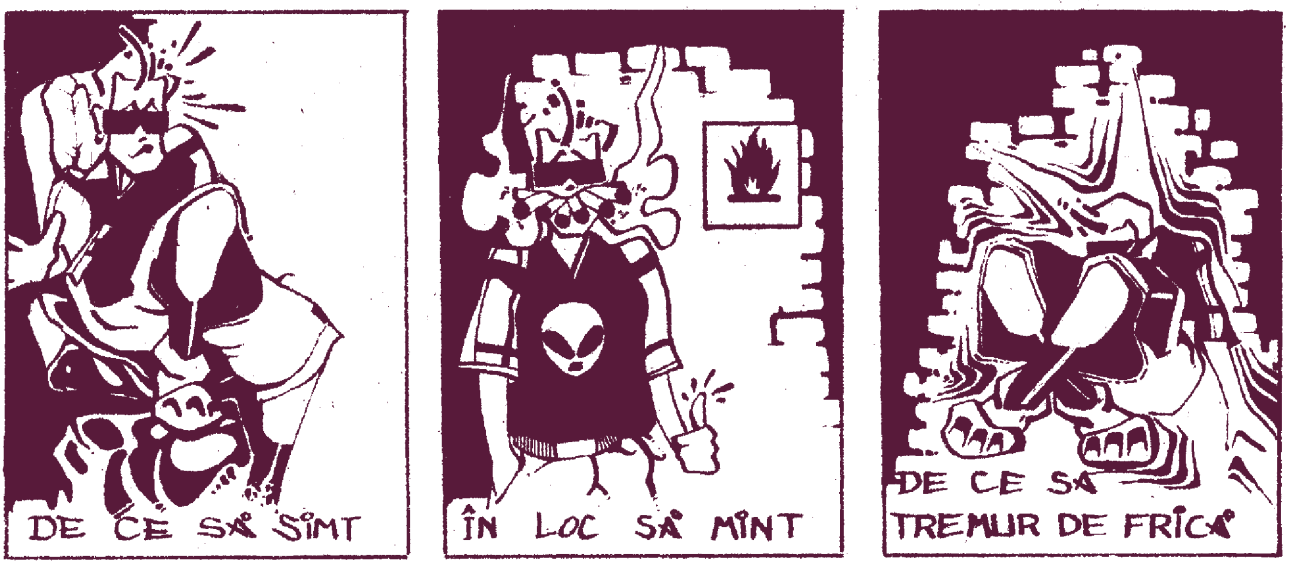

D.C. ?

DESEN: *N.F.RADU* VERSURI: *VIŢA DE VIE* ©

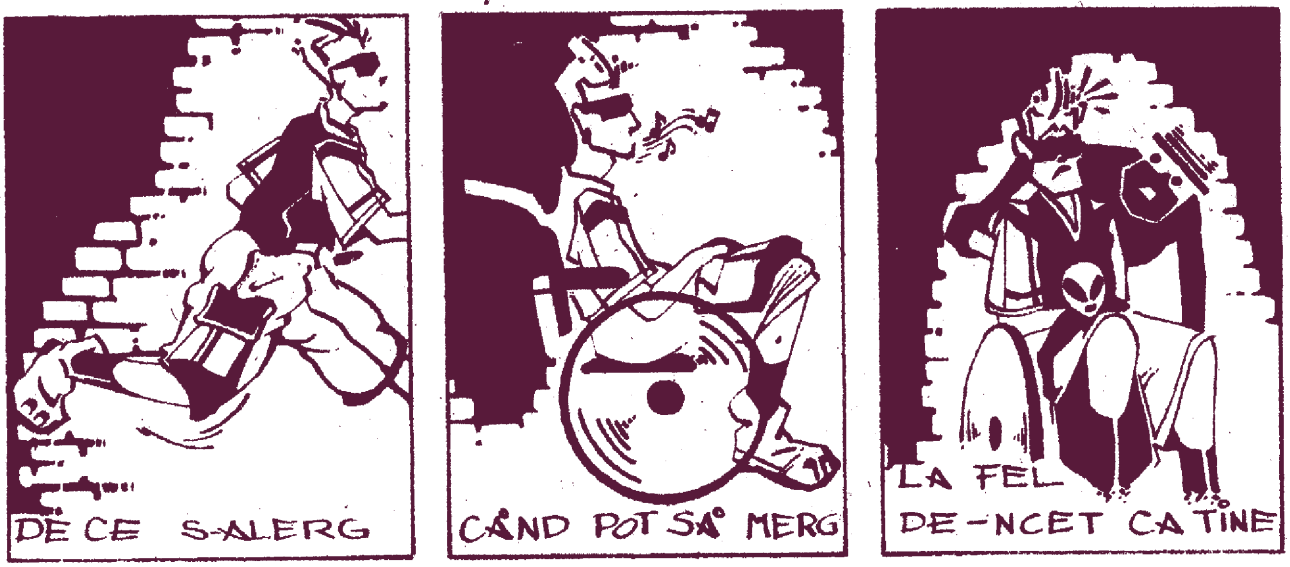

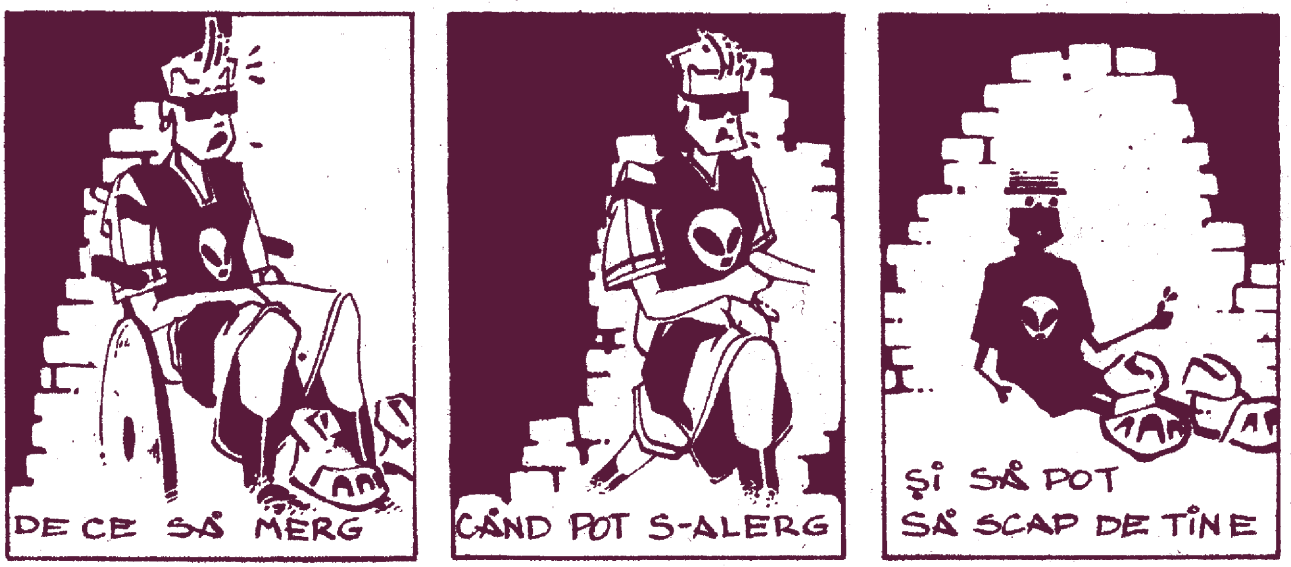

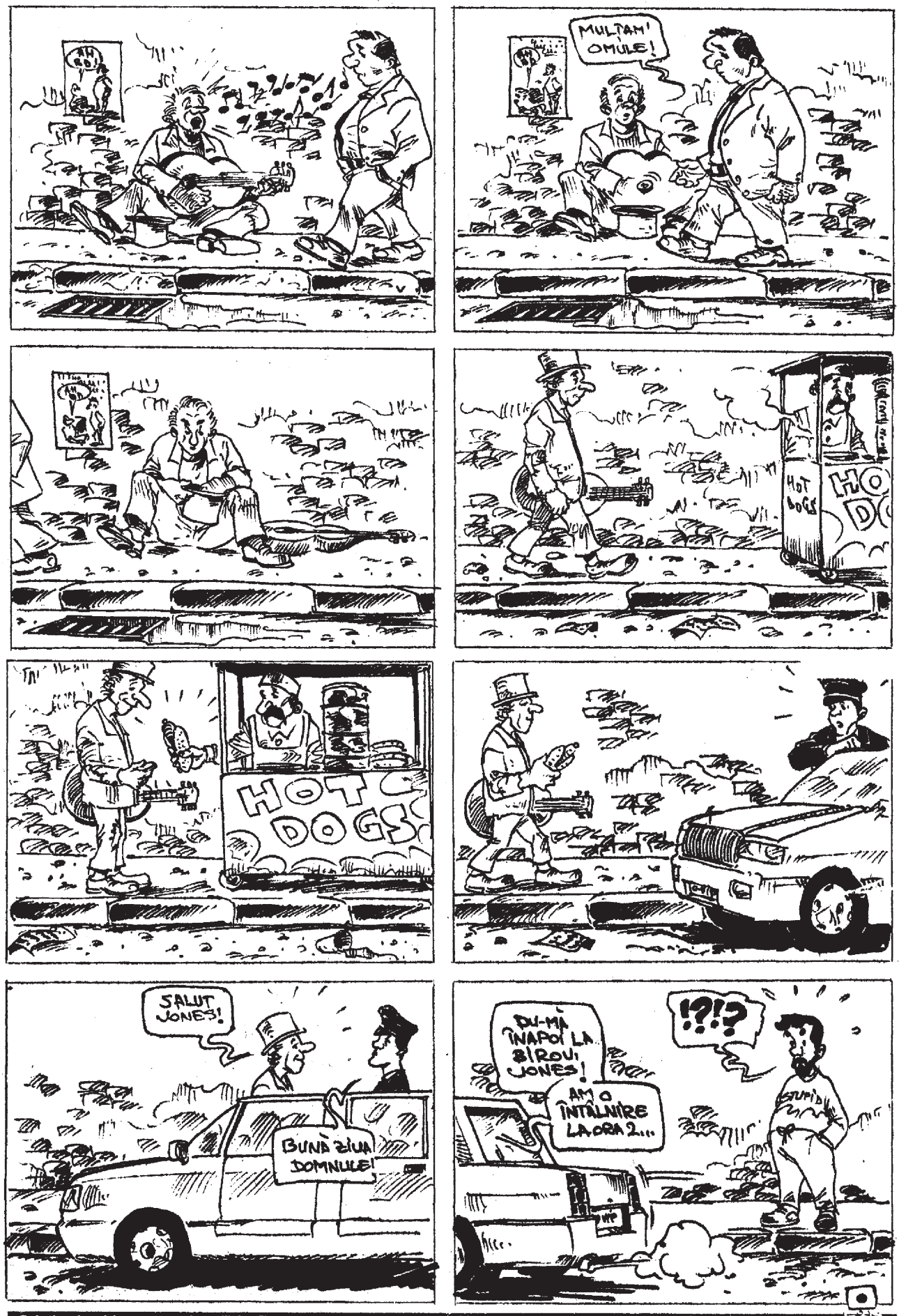

Cristian Loghin este student (I) la Facultatea de Ştiinţe economice din Craiova. A debutat tot în *Mini Azi*... Ah, *Mini Azi*!

Gilu

de Ciubotariu

ADAPTARE DUPĂ O POVESTIRE DE Jean Lorin STERIAN

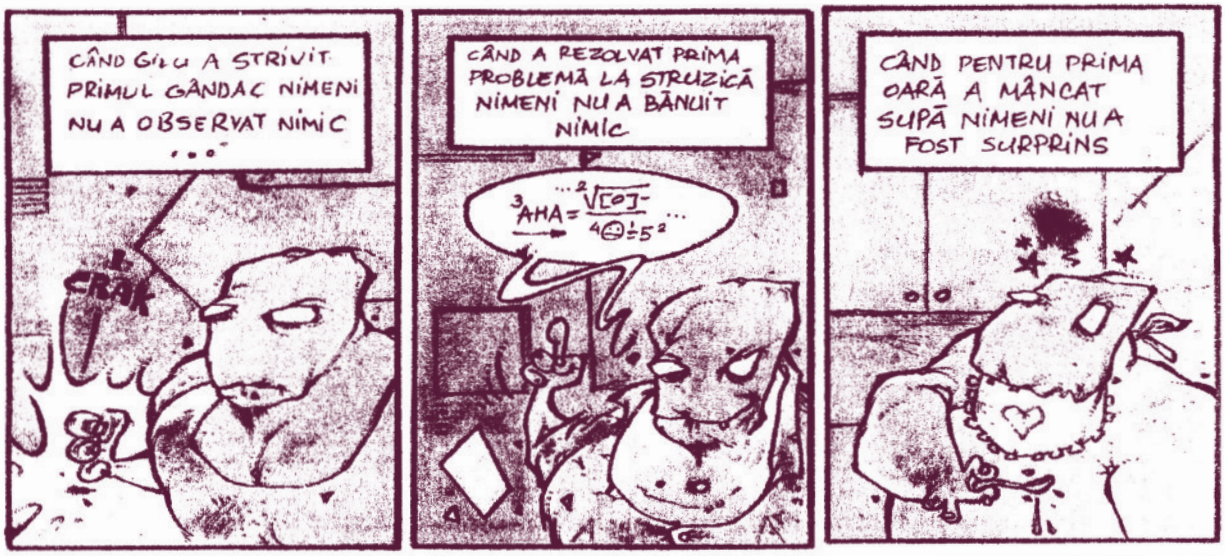
CÂND GILU A STRIVIT PRIMUL GÂNDAC NIMENI NU A OBSERVAT NIMIC ...
CRĂK
CÂND A REZOLVAT PRIMA PROBLEMĂ LA STRUZICĂ NIMENI NU A BĂNUIT NIMIC
CÂND PENTRU PRIMA OARĂ A MÂNCAT SUPĂ NIMENI NU A FOST SURPRINS

TUTUROR LI SE PĂREA NORMAL O SINGURĂ PERSOANĂ A FOST UIMITĂ DE CELE CE SE ÎNTÂMPLAU CU GILU DACĂ ÎN URMĂ CU 3 MINUTE NU EXISTA NICI UN PERSONAJ, ACUM DEJA ESTE O FIINȚĂ CAPABILĂ DE ACȚIUNI: STRIVEȘTE GÂNDACI, REZOLVĂ PROBLEME MĂNÂNCĂ TOT CE I SE PUNE ÎN FARFURIE ȘI TOATE ASTEA ÎNTR-UN SPAȚIU ÎN CARE NU EXISTA DECÂT O FOAIE GOALĂ ... AȘA ÎL STIMEZ PE GILU PENTRU TOT CE A FĂCUT ȘI PROBABIL VA MAI FACE ...

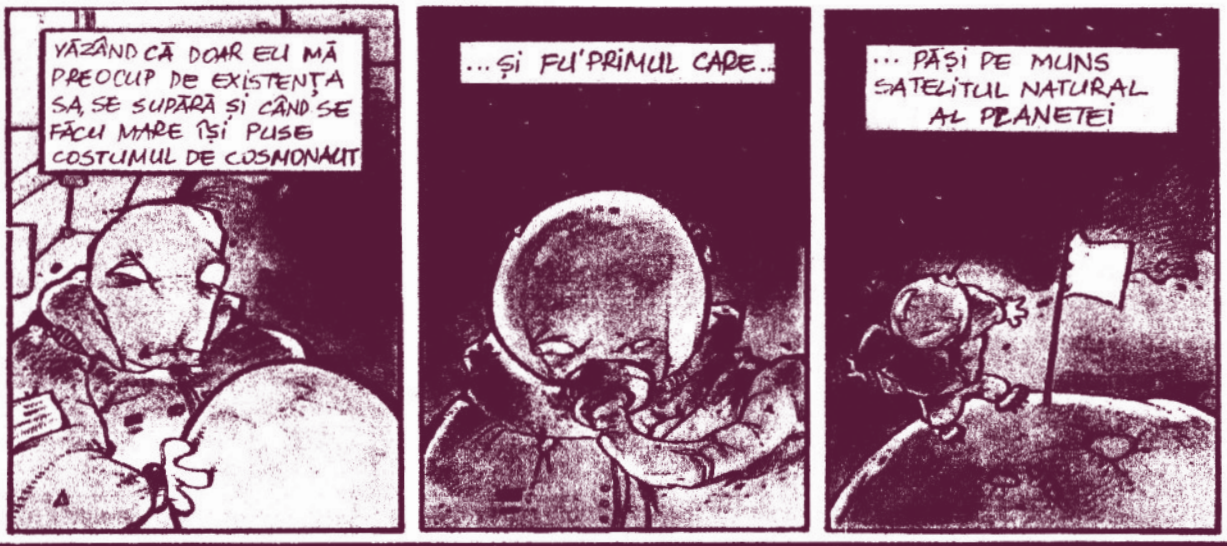
VĂZÂND CĂ DOAR EU MĂ PREOCUP DE EXISTENȚA SA, SE SUPĂRĂ ȘI CÂND SE FĂCU MARE ÎȘI PUSE COSTUMUL DE COSMONAUT
...ȘI FU PRIMUL CARE..
... PĂȘI PE MUNS SATELITUL NATURAL AL PLANETEI

Alexandru pregătește o cartepentru cei mici, unde-i învață ce este și cum se face o bandă desenată.

CÂND SE ÎNTOARSE ERA BINE ÎNȚELES O CELEBRITATE
URA
CAIC
ȘI ÎȘI SCHIMBĂ NUMELE ÎN GOODIEN CHARLES O' GOPIN
... DOMNU'...
FĂCU' O SEAMĂ DE LUCRURI CARE ȘI PE MINE MĂ FAC SĂ CASC:
SE CĂSĂTORI...
FĂCU 3 COPII...
DEVENI COLECȚIONAR
ȘI ÎNȘELA NEVASTA DE CÂTE ORI SE IVI OCAZIA...
...IAR CÂND I-L DURU BURTA SE DUSE ÎNTOTDEAUNA LA TOALETA
URMĂTORUL MOMENT IMPORTANT FU' ȘI ULTIMUL: CUVINTELE SPUSE PE PATUL DE MOARTE
GTUD, BIHA'OLR ...
MEMBRII FAMILIEI RIDICARĂ DIN UMERI, ASTA ESTE...
... ERA OM BĂTRÂN. NU MAI ȘTIA CE VORBEȘTE, CUI ÎI PASĂ DE BOLBOREZELILE LUI, ÎNSĂ PE MINE NU MĂ ÎNTERESEAZĂ CE AU CREZUT CEILALȚI DESPRE GILU, EU ÎNTOTDEAUNA I-AM SPUS AȘA CHIAR ȘI DUPĂ CE ȘI-A SCHIMBAT NUMELE; MĂ ROADE, FAPTUL CĂ NU ȘTIU DE UNDE A SCOS MISTERIOASELE CUVINTE DE UNDE LE CUNOȘTEA ȘI GÂNDUL MĂ DUCE ACUM O LUNĂ CÂND FOAIA ERA GOALĂ, CÂND NU AȘTERNUSEM NIMIC...
... ȘI MĂ FRĂMÂNT...
2
S.P. - AHBD - 2000
SFÂRȘIT ...

(urmare din pagina a şasea)

panoramă a Mont Blanc-ului şi a gheţarilor săi.

Şi dacă nu ne-am săturat de gheaţă, la coborâre am avut de ales între nenumărate sortimente de îngheţată, purtând numele invitaţilor de onoare, la gelateria „La Folie", decorată cu o expoziţie despre editurile BD din Franţa de către librăria TORINO COMICS.

La una din cinele festive care încheiau fiecare zi, cina pantagruelică oferită de Sergio Bonelli (cel mai mare editor de fumetti din Italia) şi din care nu voi cita decât desertul, „Tartelette di mele renette su letto di Zabaione al Blanc de Morgex, profumato con frutta di stagione e corbeille di sorbetto", l-am întâlnit pe Max Friedman, personajul albumului BD ***Rhapsodie hongroise*** a cărui acţiune se desfăşoară şi în România. De fapt era Vittorio Giardino, creatorul personajului respectiv, căruia îi împrumutase propria înfăţişare. „În ce an aţi fost în România, domnule Giardino?" „N-am fost niciodată." „??!!" „Am desenat Constanţa după o carte poştală din anii 30." „Bine-bine, dar numele româneşti: Hotel Mirescu, Perla Mării, Ursul Negru?" „De-asta există dicţionare, nu-i aşa? Dacă însă mă invitaţi, voi veni cu plăcere în România, mai ales că am auzit că Salonul vostru se organizează tocmai la Constanţa."

Un alt autor italian cu care am simpatizat numaidecât a fost Bepi Vigna, directorul şcolii BD din Sardinia, scriitor, critic, istoric şi scenarist al fumetti-urilor „Nathan Never", „Dylan Dog", traduse şi în româneşte. El a promis că va organiza o expoziţie despre banda desenată din România.

Cele 3 zile ale manifestării s-au încheiat la Mont Blanc Hotel Village, cu decernarea premiilor „Marmota Albă" şi tragerea la sorţi a numelui preafericitului bedefil care urma să zboare la New York plătind doar contravaloarea unui bilet de intrare la una din expoziţiile menţionate mai sus.

Acesta a fost Salonul FUMETTI DI FRONTIERA / BD DE FRONTIERE, 2000. Dacă sunteţi interesaţi, organizatoarele, surorile Erika şi Katja Centomo, vă invită la următoarea ediţie, din 2001.

· Dodo NIŢĂ

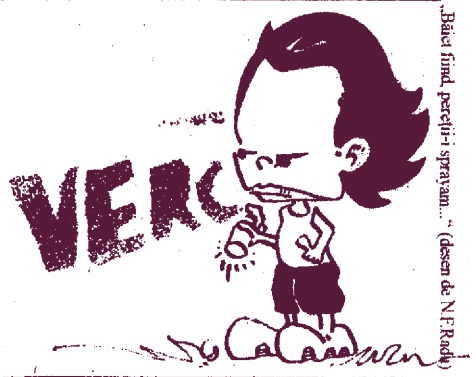

„Băiat fiind, pereţii-i spravam..." (desen de N.F.Radu)

o Revistă NET(weight): LUMI VIRTUALE (4)

Lumi virtuale este o revistă de literatură şi artă. Cui i s-a întâmplat să citească vreodată un număr din SUPERNOVA - din primele 57 de numere, bineînţeles - sau din ALTERNATIV SF ştie ce înţeleg prin "literatură şi artă". Cine nu, o să afle căutând pe Internet adresa **http://www.geocities.com/Area51/Planet/2004/index.htm** sau, pe scurtătură, **http://www.geocities.com/lumi_virtuale.**

• **FICŢIUNE:** Îmi place proza care rămâne tot literatură şi în condiţiile în care scoţi din ea recuzita SF. Îmi plac autorii care au ceva de spus şi o fac într-un fel care e numai al lor. Şi încă ceva: nu mă omor după horror sau fantasy dar, din câte ştiu, până acum, nici scriitorii români. Evident, ceea ce se chemă mainstream nu poate decât să mă bucure. • **ARTICOLE, RECENZII:** Am preferat întotdeauna, la acest capitol, absolvenţii de filologie, cu încrederea că teroia şi critica literară este o meserie care se face având "la bază" o anumită şcoală. De aceea am mizat pe nume ca Radu Pavel Gheo, Cătălin Badea-Gheracostea, Florin-Mircea Tudor. Dar nu i-am lăsat deoparte pe autorii care, prin experienţa - şi succesul - lor, aveau întotdeauna ceva interesant de spus. Amintesc aici pe Liviu Radu, Dănuţ Ivănescu. Evident, oricine îmi poate trimite articole dar îmi iau libertatea de a hotărî ce public. • **FORMAT:** Primesc colaborări NUMAI prin e-mail, n-am timp şi de cules texte, de-abia am timp să mă documentez şi să scriu paginile. Prefer textele înglobate în corpul e-mailului, luate cu CTRL/C din WORD şi aduse cu CTRL/V (adică cu diacriticele pe ele). Fişierele ataşate mă vor face să pierd mult timp cu descărcarea lor. Evident că, dacă materialele propuse sunt însoţite şi de imagini, ataşaţi-le. Ataşaţi-le şi dacă le trimiteţi în format HTML. M-ar ajuta.

Aştept, aşadar, colaborările voastre, ştiri (mai ales ştiri din oraşele şi din cluburile răspândite pe meleagurile patriei), fanzinele şi suplimentele pe care le editaţi, sugestii, propuneri de rubrici noi şi vom vedea. Adresa pentru publicaţiile voastre pe care le aştept:

MICHAEL HAULICĂ bulevardul SATURN nr.50, sc.A, ap.25 2200 - BRAŞOV

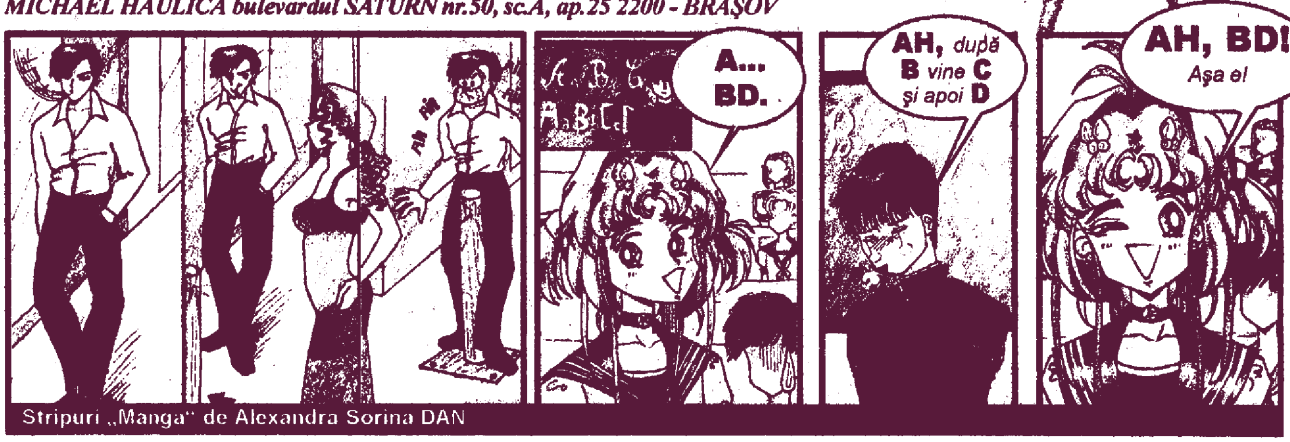

Stripuri „Manga" de Alexandra Sorina DAN

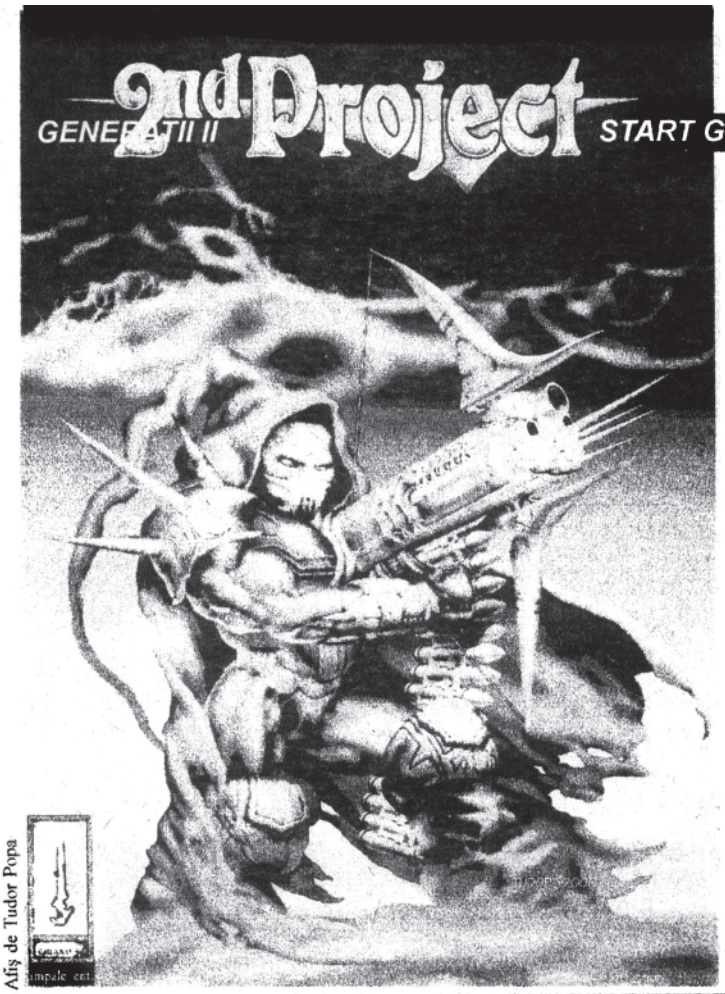

Afiş de Tudor Popa

La sfârşitul lunii mai, la „E 3", Los Angeles, (cea mai importantă convenţie din lumea producătorilor de jocuri şi soft-uri dedicate entertainment-ului) au fost prezentate de firma **Impale.ent** (aparţinând concernului NEMIRA) două „developing demos".
Amândouă (**Zamolxe** şi **2n Project**)au produs reacţii favorabile deşi a fost evident că se aflau într-un stadiu incipient de dezvoltare. **2nd Project** a beneficiat însă de o atenţie aparte, pentru că venea cu idei noi, şi este în mod evident un titlu capabil să se impună pe piaţa jocurilor on-line, adică va permite jucătorilor să formeze echipe, clanuri, etc. pentru a se înfrunta în cadrul unui fabulos care îmbină elemente de s.f. clasic cu elemente fantasy.
Designerii jocului (Paul Friciu, Andrei Fântână, Ştefan Zanfir) speră să captiveze publicul prin intermediul unui sistem ingenios care va permite jucătorului să avanseze în grad pe măsură ce priceperea şi nivelul strategic se îmbunătăţesc, permiţându-i accesul în mod gradat la noi şi noi unităţi, aptitudini, vrăji etc.
Eu sper ca o parte din universul meu grafic să răzbată pe ecranul calculatorului. M-am izbit de importanţa pe care o are coerenţa vizuală de concept grafic şi de nevoia ca orice unitate să fie uşor citibilă din orice poziţie.
(celălalt grafician este Iulian Azachie)
Programatorii au fost nevoiţi să facă ăn multe direcţii muncă de pionierat, trebuind să găsească soluţii la cererile design-ului. Echipa este tânără şi talentată, dar în mod evident lipsită de experienţă în domeniul jocurilor, domeniu destul de slab reprezentat până acum în economia românească. **(T.P.)**

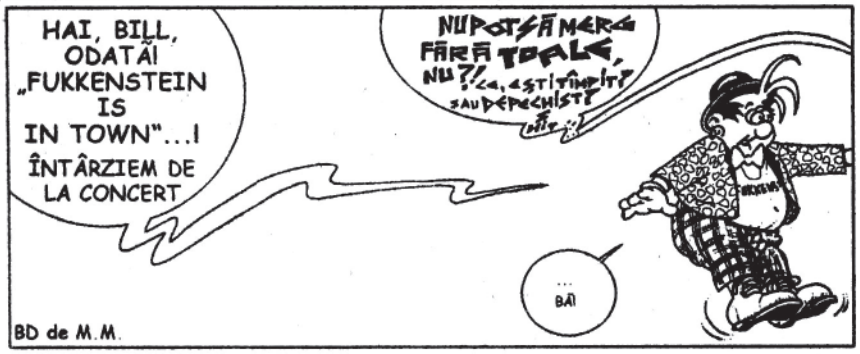
HAI, BILL, ODATĂ! „FUKKENSTEIN IS IN TOWN"...! ÎNTÂRZIEM DE LA CONCERT
NU POT SĂ MERG FĂRĂ TOALE, NU?! CA, ESTI ÎMPUŞCAT SAU DEPECHISTE
BĂI
BD de M.M.

INFO BULETIN

EUROBD

Belgia

Gabriel nr. 9/mai-iunie 2000

Trei din cele patru pagini ale acestui buletin de informaţii („echo de la BD chrétienne") sunt consacrate benzii desenate de Călin Stoicănescu ***La parabole des Vignérons.***

Franţa

La Lettre nr. 53/mai-iunie 2000

Oficiosul benzii desenate publică informaţia că a fost tradusă în româneşte ***Le Petit Nicolas***, „capodoperă a umorului şi poeziei, de Sempé şi Gosciny".

HOP! nr. 85/trim. I, 2000

Acest număr special „nostalgic BD" reproduce banda desenată ***Captain Horn***, realizată în 1994 de italianul Enrico Bagnoli şi al cărei final se petrece în România.

ComiX-*Men* pe ecran

Seria BD americană **X-Men** (de la Marvel) - **www.bacfilms.com/flawless/video/flawless.mov.)** a fost ecranizată de Bryan Singer. Interpreţi: Patrick Stewart (*Jean-Luc Picard*), Ian McKellen (pe care-l întâlnim în altă ecranizare interesantă, **Lords of the rings** - **www.lordsoftherings.net/previews/**), Famke Janssen, Anna Paquin... Premiera americană va avea loc pe 14 iulie 2000.

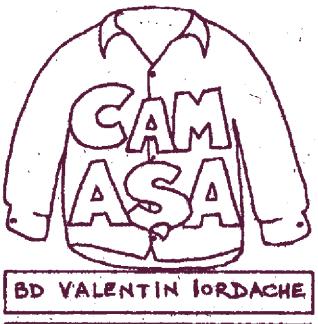

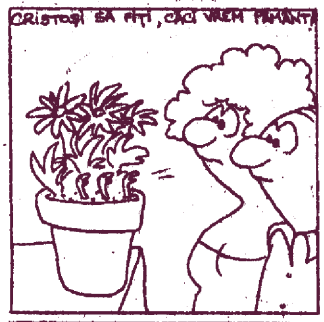

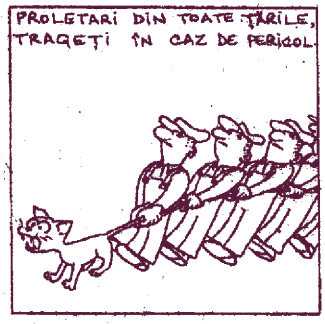

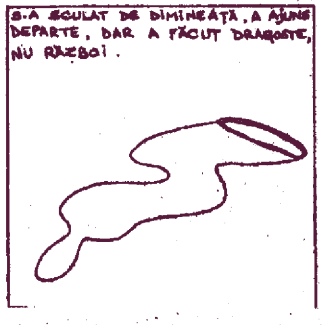

„AH, BD!“

este aici:

• ah_bd@hotmail • O.P. 4, C.P. 408, 1100 Craiova • IntelSoft.ro

• Alliance française de Craiova

...AȘAdar Pentru Valentin Iordache expresiile fixe sunt foarte flexibile

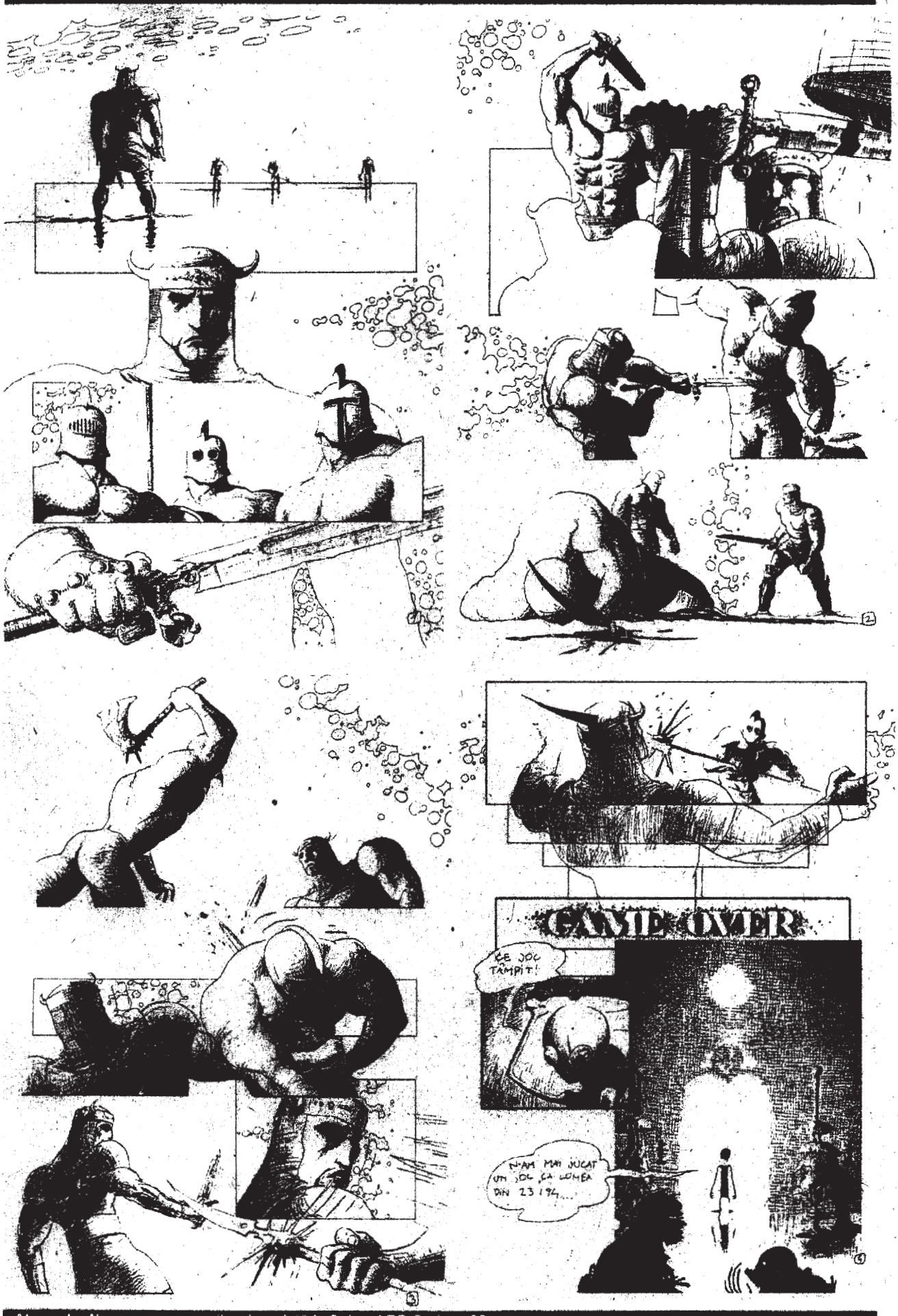

Alexandru Neagu s-a „expus" prima dată la Salonul BD Craiova 96...

desene de Sorin Vidoc (debut în nr.2 Special FANTASTIC)

numărul 7 „AH, BD!" este distribuit gratuit împreună cu ziarul ORA